

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни**

**"ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО
І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ"**

**для студентів спеціальності
8.03050401 "Економіка підприємства"
денної форми навчання**

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку.
Протокол № 1 від 31.08.2013 р.

Укладач Часовнікова Ю. С.

P58   Робоча програма навчальної дисципліни "Облік та оподаткування малого і середнього бізнесу" для студентів спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства" денної форми навчання / укл. Ю. С. Часовнікова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 48 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань, а саме самостійну роботу і контрольні запитання, а також методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства".

Вступ

Поява різних суб'єктів господарської діяльності в Україні, у тому числі безлічі підприємств у сфері малого та середнього бізнесу, які займають специфічні галузі господарювання, а також прагнуть розвивати традиційні та освоювати нові, дає значне поповнення бюджету. На сьогоднішній день сегмент малого бізнесу в загальній масі суб'єктів підприємницької діяльності займає провідне місце.

Розвиток та ефективне господарювання малого й середнього бізнесу є перспективними напрямками сучасних економічних перетворень в Україні, які першочергово базуються на створенні механізму державної підтримки та відповідної ринкової інфраструктури. Підтримка суб'єктів малого та середнього підприємництва на сьогодні є одним із найважливіших напрямів державної політики. Вона проявляється в забезпеченні організаційних основ діяльності цих суб'єктів, побудови їх бухгалтерського обліку, звітності й оподаткування.

Невід'ємною умовою сталого розвитку підприємств – суб'єктів малого та середнього бізнесу – є своєчасне надходження достовірної та повної інформації для прийняття результативних управлінських рішень, джерелом якої є бухгалтерський облік, організація та ведення якого регламентовані та стандартизовані на державному рівні.

Навчальна дисципліна "Облік та оподаткування малого і середнього бізнесу" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" спеціальності 8.03050401 "Економіка підприємства" денної форми навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	за вибором
Модулів – 2	Спеціальність 8.03050401 "Економіка підприємства"	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		1-й
		Семестр
Загальна кількість годин – 144		1-й, 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4/2; самостійної роботи студента – 5/6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції
		18 год
		Практичні, семінарські
		34 год
		Лабораторні
		Самостійна робота
		92 год
		у тому числі ІНДЗ
		Вид контролю
		диференційований залік
4 год		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи для денної форми навчання становить 56,5 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування знань і навичок студентів щодо організації діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва – фізичних і юридичних осіб, а також побудови бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

вивчення організаційних основ побудови діяльності суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних та фізичних осіб;

ведення податкового обліку суб'єктів малого та середнього підприємництва, які працюють за спрощеною системою обліку й оподаткування;

ведення бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу відповідно до вимог П(С)БО.

Навчальна дисципліна "Облік та оподаткування малого і середнього бізнесу" вивчає особливості здійснення діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва відповідно до обраної системи обліку й оподаткування.

Об'єктом навчальної дисципліни є системи оподаткування суб'єктів малого і середнього підприємництва та система бухгалтерського обліку активів, капіталу й зобов'язань на малих підприємствах.

Предметом навчальної дисципліни є підприємницька діяльність фізичних осіб – приватних підприємців – без створення юридичної особи – і юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього бізнесу.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як "Економіка підприємства" та "Бухгалтерський облік". У свою чергу, знання з даної дисципліни завершують цикл підготовки магістра та забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як "Економіка та організація компанії ІТ – індустрії" й "Економічне управління підприємством", а також виконання тренінгів і магістерської дипломної роботи.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

категоріальний апарат обліку, звітності й оподаткування суб'єктів малого та середнього підприємництва, поняття суб'єкта малого та середнього підприємництва;

сутність загальної і спрощеної системи обліку й оподаткування;

порядок переходу на спрощену систему обліку та оподаткування;

порядок здійснення підприємницької діяльності фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності – за різними системами оподаткування;

питання ведення кадрової документації приватного підприємця – роботодавця;

основні елементи облікової політики малого підприємства;

форми бухгалтерського обліку та реєстри обліку суб'єктів малого та середнього підприємництва;

методику обліку активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів та витрат малих підприємств;

особливості обліку касових, банківських операцій, запасів, готової продукції, товарів, необоротних активів, розрахунків з постачальниками, з покупцями, з оплати праці, за податками і платежами, витрат, доходів, фінансових результатів та власного капіталу;

особливості узагальнення облікових даних і складання бухгалтерської й податкової звітності суб'єкта малого бізнесу;

вміти:

використовувати законодавчі й нормативні акти, що регламентують діяльність суб'єктів малого та середнього підприємництва в Україні;

здійснювати розрахунки єдиного податку, ЄСВ, ПДФО приватного підприємця, нарахувань і утримань із заробітної плати найманих працівників;

заповнювати книгу обліку доходів та витрат суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи – за різними системами оподаткування;

складати податкову декларацію про майновий стан та доходи і податкову декларацію платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця;

складати наказ про організацію бухгалтерського обліку та про облікову політику малого підприємства;

проводити групування облікової інформації в системі реєстрів бухгалтерського обліку для малих підприємств;

складати бухгалтерську та податкову звітність малого підприємства.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
ООМСБ* 1	Здійснювати вирішення проблем у галузі обліку та оподаткування фізичних осіб – підприємців	Здатність визначати організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва в Україні
		Здатність здійснювати процес державної реєстрації фізичних осіб – підприємців
		Здатність визначати системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб
		Здатність використовувати найману працю фізичною особою – підприємцем
ООМСБ* 2	Здійснювати вирішення проблем у галузі обліку та оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого і середнього підприємництва	Здатність визначати напрями організації обліку та облікової політики на малих підприємствах
		Здатність визначати систему обліку та оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього бізнесу
		Здатність здійснювати облік активів на малих підприємствах
		Здатність здійснювати облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств
		Здатність складати звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб

* Облік та оподаткування малого і середнього бізнесу

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особливості здійснення діяльності фізичними особами – підприємцями

Тема 1. Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні

1.1. Нормативно-правові акти, що регламентують діяльність суб'єктів підприємницької діяльності в Україні.

Сутність малого підприємництва. Критерії віднесення до суб'єктів малого, середнього та великого підприємництва в Україні. Сучасний стан

суб'єктів підприємницької діяльності.

1.2. Проблеми та перспективи розвитку малого підприємництва.

Чинники, які впливають на розвиток малого та середнього бізнесу. Правове регулювання діяльності малих підприємств в Україні. Напрями державної підтримки малого підприємництва.

1.3. Класифікація видів економічної діяльності згідно з національним класифікатором України.

Правові основи функціонування державних класифікаторів України. Класифікація видів економічної діяльності згідно з національним класифікатором України. Відмінності між основними формами господарювання.

1.4. Класифікація організаційно-правових форм господарювання в Україні.

Класифікація організаційно-правових форм господарювання відповідно до державного класифікатора України. Правила визначення та зміни основного виду економічної діяльності.

Тема 2. Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва

2.1. Порядок реєстрації фізичних осіб – підприємців.

Реєстрація у якості суб'єктів підприємницької діяльності без створення юридичної особи. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб. Документи, необхідні для реєстрації приватного підприємця. Порядок ведення книги обліку доходів, книги обліку доходів та витрат. Порядок її заповнення і визначення результатів діяльності.

2.2. Ліквідація суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи.

Добровільне припинення діяльності суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи. Примусова ліквідація приватного підприємця. Порядок проходження процедури припинення діяльності.

2.3. Особливості здійснення приватними підприємцями певних видів діяльності.

Умови застосування реєстраторів розрахункових операцій приватними підприємцями. Звільнення від застосування ЕККА та КОРО. Порядок здійснення діяльності, що підлягає ліцензуванню. Отримання ліцензії. Патентування

певних видів підприємницької діяльності. Різновиди патентів. Отримання патента для здійснення певних видів діяльності. Порядок та умови здійснення діяльності приватними підприємцями – суб'єктами ЗЕД. Порядок митного оформлення товарів.

Тема 3. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб

3.1. Загальна система оподаткування фізичних осіб – підприємців.

Умови застосування різних систем оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб. Особливості, умови і порядок зміни системи оподаткування. Оподаткування доходів приватного підприємця за загальною системою. Особливості обліку при виборі загальної системи. Розрахунок ЄСВ, ПДФО приватного підприємця. Заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи. Звіт про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску.

3.2. Спрощена система оподаткування фізичних осіб – підприємців.

Сутність спрощеної системи оподаткування. Порядок обчислення та сплати єдиного податку фізичними особами суб'єктами підприємницької діяльності. Обмеження у видах діяльності приватних підприємців – платників єдиного податку. Групи платників єдиного податку. Заповнення податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця.

Тема 4. Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб – підприємців

4.1. Порядок реєстрації найманих працівників у фізичних осіб – підприємців.

Порядок оформлення трудових відносин із найманими працівниками у фізичних осіб – підприємців. Особливості працевлаштування певних категорій працівників.

4.2. Особливості ведення кадрової документації в приватних підприємців – роботодавців.

Кадрова документація на найманих працівників у приватних підприємців – роботодавців. Порядок укладання трудового договору. Умови розірвання трудового договору. Порядок ведення трудових книжок.

4.3. Порядок нарахувань та утримань із заробітної плати найманих працівників.

Порядок нарахувань та утримань із заробітної плати найманих працівників. Розрахунок суми нарахувань на фонд оплати праці і утримань із заробітної плати. Здійснення відрахувань ЄСВ – умови, розміри внесків, строки перерахувань внесків. Звітність при використанні найманої праці – форми, періодичність, строки.

Змістовий модуль 2. Облік і оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва

Тема 5. Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах

5.1. Особливості організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

Принципи організації та ведення обліку й складання фінансової звітності. Фактори, що впливають на побудову обліку: форма власності, вид підприємницької діяльності, характер діяльності, розмір підприємства. Заходи з організації бухгалтерського обліку. Складання наказу про організацію бухгалтерського обліку. Форми бухгалтерського обліку для малих підприємств. Регістри бухгалтерського обліку, застосовані при різних формах. Умови застосування загального або спрощеного плану рахунків.

5.2. Сутність та основні елементи облікової політики підприємств – суб'єктів малого підприємництва.

Сутність облікової політики підприємств – суб'єктів малого та середнього підприємництва. Основні елементи облікової політики малого підприємства. Критерії суттєвості облікової інформації. Вибір принципів і методів обліку та оцінки статей фінансової звітності. Зміни облікової політики та порядок їх відображення. Порядок складання наказу про облікову політику малого підприємства.

Тема 6. Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва

6.1. Загальна система оподаткування, обліку і звітності для юридичних осіб – суб'єктів

малого та середнього бізнесу.

Особливості загальної системи оподаткування для малих підприємств. Альтернативні ставки податку на прибуток підприємств. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємств. Умови переходу з загальної системи оподаткування на спрощену.

6.2. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності для юридичних осіб.

Перехід на спрощену систему оподаткування та порядок обчислення єдиного податку. Розрахунок обсягу виручки для переходу на сплату єдиного податку. Порядок розрахунку середньооблікової чисельності працівників. Групи платників єдиного податку. База обкладання єдиним податком. Напрями зміни ставки єдиного податку. Умови переходу зі спрощеної системи оподаткування на загальну.

Тема 7. Облік активів на малих підприємствах

7.1. Облік необоротних активів та амортизаційних відрахувань.

Особливості обліку необоротних активів, капітальних та фінансових інвестицій при використанні спрощеного плану рахунків малими підприємствами. Облік стану і руху необоротних активів. Облік амортизаційних відрахувань.

7.2. Облік оборотних активів суб'єктів малого підприємництва.

Особливості обліку грошових коштів та їх еквівалентів на малих підприємствах, що застосовують спрощений план рахунків. Облік касових операцій та операцій на рахунках у банках. Особливості обліку запасів на малих підприємствах при застосуванні спрощеного плану рахунків. Облік наявності і руху запасів та готової продукції. Облік товарів на малих підприємствах, що займаються оптовою та роздрібною торгівлею. Особливості обліку розрахункових операцій на малих підприємствах, що застосовують спрощений план рахунків.

Тема 8. Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств

8.1. Облік витрат суб'єктів малого підприємництва.

Облік розрахунків із працівниками підприємства. Облік розрахунків за податками і платежами. Облік єдиного податку. Облік і оцінка незавершеного виробництва. Аналітичний і синтетичний облік витрат на виробництво, облік доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Визначення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Облік витрат за елементами.

8.2. Облік доходів від реалізації продукції та фінансових результатів.

Особливості обліку доходів на малих підприємствах за спрощеною формою обліку. Визначення фінансових результатів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

8.3. Облік власного капіталу.

Облік формування і змін статутного капіталу на підприємствах малого бізнесу. Основи побудови обліку витрат майбутніх періодів і забезпечення майбутніх витрат та платежів на малих підприємствах.

Тема 9. Звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб

9.1. Особливості складання фінансової звітності на малих підприємствах.

Організація робіт зі складання і оформлення бухгалтерської звітності. Порядок заповнення оборотно-сальдової відомості по синтетичних рахунках. Особливості узагальнення облікових даних і складання фінансової звітності на малих підприємствах. Основні вимоги до складання звітності. Порядок складання фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва відповідно до П(С)БО 25.

9.2. Особливості складання податкової та іншої звітності на малих підприємствах.

Порядок заповнення та подання податкової декларації з податку на прибуток підприємства. Порядок заповнення та подання податкової декларації платника єдиного податку – юридичної особи. Інша звітність юридичної особи: податкова декларація з ПДВ, декларація акцизного податку, податкова декларація з податку на нерухомість, податкова декларація з плати за землю та ін. Звіт щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекційні	семінарські, практичні	лабораторні	проведення підсумкового контролю	самостійна робота	
					виконання ІНДЗ	підготовка до занять	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1.							
Особливості здійснення діяльності фізичними особами – підприємцями							
<i>Тема 1. Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні</i>	17	2	4	–	–	–	11
<i>Тема 2. Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва</i>	17	2	4	–	–	–	11
<i>Тема 3. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб</i>	17	2	4	–	–	–	11
<i>Тема 4. Застосування найманої</i>	17	2	4	–	–	–	11

праці в діяльності фізичних осіб – підприємців							
Разом за змістовим модулем 1	68	8	16	–	–	–	44
Змістовий модуль 2. Облік і оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва							
<i>Тема 5. Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах</i>	17	2	4	–	–	–	11
<i>Тема 6. Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва</i>	17	2	4	–	–	–	11

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Тема 7. Облік активів на малих підприємствах</i>	17	2	4	–	–	–	11
<i>Тема 8. Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств</i>	17	2	4	–	–	–	11
<i>Тема 9. Звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб</i>	6	2	2	–	–	–	2
Разом за змістовим модулем 2	74	10	18	–	–	–	46
<i>ПМК</i>	2	–	–	–	–	–	–
Усього годин за модулями	144	18	34	–	–		92

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 5.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1.			
Особливості здійснення діяльності фізичними особами – підприємцями			
<i>Тема 1. Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні</i>	<p style="text-align: center;"><i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні"</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зарубіжний досвід розвитку малого підприємництва. 2. Розробка нового класифікатора організаційно-правових форм господарювання. 3. Розробка нового класифікатора видів економічної діяльності 	4	<p>Основна: [1].</p> <p>Додаткова: [12; 15; 16; 25]</p>

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4
<i>Тема 5. Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах</i>	<p style="text-align: center;"><i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Організація діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва"</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб. 2. Побудова облікової політики суб'єктів малого підприємництва. 3. Розробка проекту організації діяльності суб'єктів підприємницької діяльності різних організаційних форм 	4	<p>Основна: [1].</p> <p>Додаткова: [5; 7; 19; 25]</p>
Усього годин		8	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми

викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку й оцінювання (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 1.</i> Особливості здійснення діяльності фізичними особами – підприємцями	<i>Завдання 1.</i> Реєстрація фізичної особи у якості приватного підприємця	2	Основна: [1]. Додаткова: [3; 6; 17; 19]

Закінчення табл. 6.1

1	2	3	4
	<i>Завдання 2.</i> Оформлення трудових відносин з найманими працівниками приватним підприємцем. <i>Завдання 3.</i> Розрахунок заробітної плати найманих працівників підприємця	4	Основна: [1]. Додаткова: [3; 6;17]
	<i>Завдання 4.</i> Заповнення податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця. <i>Завдання 5.</i> Заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи	4	Основна: [1]. Додаткова: [3; 4; 6; 17]
	<i>Колоквіум</i> за змістовим модулем 1 "Здійснення діяльності фізичними особами – підприємцями"	2	Основна: [1]. Додаткова: [3; 4; 6;12; 17; 19; 25]
<i>Змістовий модуль 2.</i> Облік і оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва	<i>Завдання 6.</i> Розрахунок обсягу виручки та середньооблікової чисельності працівників для переходу на сплату єдиного податку	2	Основна: [1]. Додаткова: [2; 4; 6; 8; 17; 25]
	<i>Завдання 7.</i> Відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій плат-	4	Основна: [1].

	ника єдиного податку		Додаткова: [4; 5; 23]
	<i>Завдання 8.</i> Заповнення реєстрів спрощеної форми обліку та оборотно-сальдової відомості	4	Основна: [1]. Додаткова: [5; 21; 22; 23]
	<i>Завдання 9.</i> Складання фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва та податкової декларації платника єдиного податку – юридичної особи	2	Основна: [1]. Додаткова: [4; 5; 6; 8; 17]
	<i>Колоквіум</i> за змістовим модулем 2 "Облік і оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва"	2	Основна: [1]. Додаткова: [4; 5; 6; 8; 17; 21; 22; 23; 25]
Разом годин за змістовими модулями		26	

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1. Особливості здійснення діяльності фізичними особами – підприємцями

Тема 4. Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб – підприємців

Завдання. У своїй діяльності приватний підприємець використовує найману працю. У II кварталі 2014 року у підприємця працювали працівники на умовах погодинної та відрядної форми оплати праці.

У квітні:

2 працівники на системі погодинної оплати праці:

Пилипенко В. П. – повний місяць – з 1.04 по 30.04;

Тихомирова Н. О. – неповний місяць – з 1.04 по 10.04.

Заробітна плата становила 1600 грн на місяць.

На умовах відрядної оплати праці за сумісництвом працював 1 працівник – Новіков М. С., яким було вироблено 25 од. продукції при встановленому тарифі – 120 грн за один виріб.

Козирев М. В. та Воронов О. О. працювали за цивільно-правовими договорами.

У травні:

змін щодо заробітної плати працівників, які працювали на системі

погодинної оплати праці, в цьому місяці не відбулося.

Пилипенко В. П. та Тихомирова Н. О. працювали неповний місяць – з 1.05 по 15.05.

20 травня приватний підприємець на умовах відрядної оплати праці прийняв на роботу Кузіна Е. Г.

У травні було вироблено:

Новіков М. С. – 20 шт.

Кузін Е. Г. – 10 шт.

У червні:

З 1 червня приватний підприємець підвищив заробітну плату працівників, які працювали на системі погодинної оплати праці, на 300 грн кожному.

10 червня підприємець звільнив Пилипенко В. П., а 15 червня прийняв на роботу Дмитренко В. В. та Бондаренко А. Л. з окладом 1500 грн на місяць.

Рівень 1. Використовуючи вихідні дані завдання, необхідно розрахувати фактичну чисельність працівників приватного підприємця за II квартал 2014 року.

Рівень 2. Використовуючи вихідні дані завдання, необхідно розрахувати суму нарахованого та фактично сплаченого ЄСВ у відповідних місяцях.

Рівень 3. Використовуючи вихідні дані завдання, необхідно провести розрахунки нарахувань та утримань із заробітної плати найманих працівників.

Змістовий модуль 2. Облік і оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва

Тема 8. Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств

Завдання. ПП "ВЛАС" інд. код 12345678, юридична адреса – Дзержинський р-н м. Харкова, вул. Леніна, 1.

Підприємство є платником єдиного податку IV групи за ставкою 3 %. Основним видом діяльності є оптова торгівля непродовольчими товарами.

У травні 2014 року ПП "ВЛАС" уклало договір на поставку товарів з ТОВ "Алекс" на суму 125 000 грн з ПДВ на умовах 30 % передоплати.

10.06 підприємство отримало передоплату від покупця, однак товар поставлено не було.

З III кварталу 2014 року ПП "ВЛАС" перейшло на звичайну систему оподаткування.

10.07 підприємство повернуло отриману раніше передоплату та розірвало договір із ТОВ "Алекс".

Протягом червня 2014 року ПП "ВЛАС" здійснило такі господарські операції:

29.06 нарахована заробітна плата 8 працівникам підприємства по 2 000 грн – 16 000 грн;

28.06 здійснено нарахування на фонд оплати праці ЄСВ за ставкою 37 % та утримання із заробітної плати ЄСВ і ПДФО;

29.06 перераховано ПДФО та ЄСВ;

29.06 виплачена заробітна плата;

30.06 нарахований єдиний податок за звітний період.

Рівень 1. Використовуючи вихідні дані завдання, необхідно розрахувати суму єдиного податку за II квартал 2014 року.

Рівень 2. Використовуючи вихідні дані завдання, необхідно скласти господарські операції з кореспонденцією рахунків та вказати облікові регістри, в яких здійснюються господарські операції.

Рівень 3. Використовуючи вихідні дані завдання, необхідно заповнити податкову декларацію платника єдиного податку – юридичної особи – за звітний період.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 64 % (92 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (144 години). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння

теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, лабораторних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Особливості здійснення діяльності фізичними особами – підприємцями				

<p><i>Тема 1. Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні</i></p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> з теми "Проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні". Огляд теоретичного матеріалу щодо визначення та зміни основного виду економічної діяльності. Підготовка до <i>презентації</i></p>	<p>11</p>	<p>Презентація результатів</p>	<p>Основна: [1]. Додаткова: [12; 15; 16; 25]</p>
<p><i>Тема 2. Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва</i></p>	<p>Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. <i>Самостійне опрацювання лекційного матеріалу:</i> 1. Умови застосування РРО 2. Ліцензування та патентування певних видів підприємницької діяльності 3. Порядок та умови здійснення діяльності приватними підприємцями – суб'єктами ЗЕД. Підготовка до контрольної роботи за темами 1, 2</p>	<p>11</p>	<p>Експрес-опитування. Письмова контрольна робота</p>	<p>Основна: [1]. Додаткова: [3; 6; 17; 19; 20; 24]</p>

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
<p><i>Тема 3. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб</i></p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання есе за темою "Умови та порядок зміни системи оподаткування приватного підприємця". Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Реєстрація ФОП у якості платника єдиного податку"</p>	<p>11</p>	<p>Перевірка есе. Захист індивідуального завдання</p>	<p>Основна: [1]. Додаткова: [3; 4; 6; 17]</p>

Тема 4. Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб – підприємців	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до колоквіуму. Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Порядок укладання трудового договору приватним підприємцем з найманим працівником"	11	Колоквіум за 1 змістовим модулем. Захист індивідуального завдання	Основна: [1]. Додаткова: [3; 4; 6; 12; 17; 19; 25]
Усього за змістовим модулем 1		44		
Змістовий модуль 2. Облік і оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва				
Тема 5. Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> з теми "Організація діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва". Огляд теоретичного матеріалу щодо умов складання звітності відповідно до П(С)БО 25. Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Складання наказу про організацію обліку малого підприємства"	11	Презентація результатів. Захист індивідуального завдання	Основна: [1]. Додаткова: [5; 7; 19; 25]

Закінчення табл. 7.1

1	2	3	4	5
Тема 6. Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до <i>презентації</i>	11	Презентація результатів	Основна: [1]. Додаткова: [2; 4; 6; 8; 17; 25]
Тема 7. Облік активів на малих підприємствах	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	11	Захист індивідуального завдання	Основна: [1]. Додаткова:

	Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Облік вибуття необоротних активів за спрощеним планом рахунків"			[5; 21; 22; 23]
<i>Тема 8. Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Облік нерозподіленого прибутку та податкових зобов'язань за спрощеним планом рахунків". Підготовка до контрольної роботи за темами 7, 8	11	Захист індивідуального завдання. Письмова контрольна робота	Основна: [1]. Додаткова: [5; 21; 22; 23]
<i>Тема 9. Звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до колоквіуму	2	Колоквіум за I змістовим модулем	Основна: [1]. Додаткова: [4; 5; 6; 8; 17; 21; 22; 23; 25]
Усього за змістовим модулем 2		46		
ПМК		2		
Усього за модулями		92		

7.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Виконання ІНДЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Підготовка ІНДЗ передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою ІНДЗ.

ІНДЗ передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення

завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології.

З навчальної дисципліни "Облік та оподаткування малого і середнього бізнесу" ІНДЗ не передбачено.

7.2. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні

1. Законодавчі та нормативні акти, що регламентують діяльність суб'єктів малого та середнього підприємництва в Україні.
2. Поняття суб'єкта малого підприємництва, середнього підприємництва, великого підприємства.
3. Класифікація видів економічної діяльності.
4. Класифікація організаційно-правових форм господарювання.

Тема 2. Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва

1. Етапи державної реєстрації фізичних осіб – підприємців.
2. Порядок ведення книги обліку доходів, книги доходів та витрат.
3. Порядок проходження процедури ліквідації фізичних осіб – підприємців.
4. Порядок здійснення діяльності, що підлягає ліцензуванню та патентуванню.
5. Умови застосування РРО, КОРО та РК.
6. Особливості здійснення ЗЕД фізичною особою – підприємцем.

Тема 3. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб

1. Існуючі системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб.
2. Особливості обліку при загальній системі оподаткування фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності.
3. Особливості обліку при спрощеній системі оподаткування фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності.
4. Порядок заповнення податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця.

5. Порядок заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи.

Тема 4. Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб – підприємців

1. Особливості ведення кадрової документації приватного підприємця – роботодавця.

2. Облік нарахувань та утримань із заробітної плати найманих працівників.

3. Звітність при використанні найманої праці.

Тема 5. Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах

1. Особливості організації обліку на підприємствах малого бізнесу.

2. Сутність та основні елементи облікової політики малих підприємств.

3. Порядок складання наказу про організацію бухгалтерського обліку та про облікову політику.

4. Форми бухгалтерського обліку.

5. Спрощений план рахунків.

Тема 6. Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва

1. Особливості оподаткування, обліку і звітності підприємств малого бізнесу.

2. Загальна система оподаткування для суб'єктів малого та середнього бізнесу.

3. Сутність спрощеної системи обліку та оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого підприємництва.

4. Порядок переходу з загальної системи оподаткування на спрощену та навпаки.

5. Порядок обчислення та сплати єдиного податку юридичними особами.

Тема 7. Облік активів на малих підприємствах

1. Облік касових операцій. Облік операцій на рахунках у банках.

2. Синтетичний і аналітичний облік та документальне оформлення

надходження та вибуття запасів, готової продукції, товарів на малих підприємствах.

3. Особливості обліку розрахунків з постачальниками із покупцями на підприємствах малого бізнесу.

4. Особливості обліку необоротних активів на підприємствах малого бізнесу.

5. Відомість 1-м, 2-м, 3-м, 4-м: призначення і порядок заповнення.

6. Журнал 1-мс, 2-мс: призначення і порядок заповнення.

Тема 8. Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств

1. Облік розрахунків з оплати праці та за податками і платежами на підприємствах малого бізнесу.

2. Особливості обліку витрат на малих підприємствах.

3. Облік доходів і фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва.

4. Облік власного капіталу.

5. Відомість 5-м: призначення і порядок заповнення.

6. Журнал 3-мс, 4-мс: призначення і порядок заповнення.

Тема 9. Звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб

1. Оборотно-сальдова відомість: призначення і порядок заповнення.

2. Фінансова звітність малих підприємств. Особливості складання та подання.

3. Податкова звітність малих підприємств. Особливості складання та подання.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд

типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, презентації, банки візуального супроводу (табл. 9.1 і 9.2).

Таблиця 9.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні	Міні-лекція з питання "Порядок визначення виду економічної діяльності новоствореного підприємства", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 2.</i> Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва	Міні-лекція з питання "Особливості реєстрації в податкових органах при різних системах оподаткування приватних підприємців", банки візуального супроводу

Закінчення табл. 9.1

1	2
<i>Тема 3.</i> Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб	Лекція проблемного характеру з питання "Порядок реєстрації в митних органах при здійсненні приватним підприємцем експортно-імпортних операцій", робота в малих групах, банки візуального супроводу
<i>Тема 4.</i> Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб –	Міні-лекція з питання "Особливості ведення кадрової документації у разі використання приват-

підприємців	ним підприємцем найманої праці", банки візуального супроводу
<i>Тема 5.</i> Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах	Лекція проблемного характеру з питання "Проблема вибору форми організації обліку на малих підприємствах", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 6.</i> Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва	Лекція проблемного характеру з питання "Особливості та порядок зміни ставки єдиного податку"
<i>Тема 7.</i> Облік активів на малих підприємствах	Міні-лекція з питання "Особливості побудови обліку товарів на підприємствах малого бізнесу, їх оцінка і документальне оформлення", банки візуального супроводу
<i>Тема 8.</i> Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств	Міні-лекція з питання "Порядок визначення фінансових результатів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)", банки візуального супроводу
<i>Тема 9.</i> Звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб	Лекція проблемного характеру з питання "Особливості узагальнення облікових даних і складання бухгалтерської звітності на підприємствах малого бізнесу", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Кейс-метод, або метод аналізу конкретних ситуацій дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Таблиця 9.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, презентації
<i>Тема 2.</i> Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва	<i>Завдання 1.</i> Реєстрація фізичної особи в якості приватного підприємця	Робота в малих групах, кейс-методи
<i>Тема 3.</i> Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб	<i>Завдання 2.</i> Оформлення трудових відносин з найманими працівниками приватним підприємцем. <i>Завдання 3.</i> Розрахунок заробітної плати найманих працівників підприємця	Робота в малих групах, кейс-методи
<i>Тема 4.</i> Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб – підприємців	<i>Завдання 4.</i> Заповнення податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця. <i>Завдання 5.</i> Заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи	Робота в малих групах, кейс-методи, презентації
<i>Тема 5.</i> Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Організація діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, презентації
<i>Тема 6.</i> Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва	<i>Завдання 6.</i> Розрахунок обсягу виручки та середньооблікової чисельності працівників для переходу на сплату єдиного податку	Семінари-дискусії, робота в малих групах, кейс-методи

Закінчення табл. 9.2

1	2	3
<i>Тема 7.</i> Облік активів на малих підприємствах	<i>Завдання 7.</i> Відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій платника єдиного податку	Робота в малих групах, кейс-методи
<i>Тема 8.</i> Облік доходів, витрат та результатів діяль-	<i>Завдання 8.</i> Заповнення реєстрів спрощеної форми обліку	Робота в малих групах, кейс-методи

ності малих підприємств	та оборотно-сальдової відомості	
Тема 9. Звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб	Завдання 9. Складання фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва та податкової декларації платника єдиного податку – юридичної особи	Робота в малих групах, кейс-методи, презентації

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (мінімальна сума – 60 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист індивідуального розрахункового завдання;

перевірка есе, тез доповіді або наукової статті за заданою тематикою;

проведення письмової контрольної роботи.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Колоквіум за змістовим модулем проводиться 2 рази за семестр та включає теоретичні та практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Приклад завдання для проведення колоквіуму за змістовим модулем наведено нижче.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітньо-кваліфікаційний рівень "магістр"

Спеціальність "Економіка підприємства"

Навчальна дисципліна "Облік та оподаткування суб'єктів малого

Колоквіум за змістовим модулем 2

1. Теоретичні питання.

1.1. Розкрийте перелік облікових реєстрів при використанні простої форми бухгалтерського обліку. Опишіть, що служить підставою записів в облікових реєстрах і перелічіть інформацію, що відображається в цих реєстрах.

1.2. Облік розрахунків по оплаті праці. Опишіть порядок відображення інформації у відомості 3-м. Дайте кілька господарських операцій, які знайдуть відображення в цій відомості з умовним прикладом.

2. Тестові питання

2.1. Вказати групи платників єдиного податку відповідно до наведених ставок:

Ставка єдиного податку	Група платника
2 % – 20 % від мінімальної зарплати	
5 % від доходу у разі сплати ПДВ або 7 % від доходу у разі включення ПДВ до складу єдиного податку	
3 % від доходу у разі сплати ПДВ або 5 % від доходу у разі включення ПДВ до складу єдиного податку	
1 % – 10 % від мінімальної зарплати	

2.2. У розділі 3 Відомості 5-м знаходять висвітлення:

- а) доходи, фінансові результати, власний капітал;
- б) нерозподілений прибуток (непокріті збитки), власний капітал;
- в) доходи, фінансові результати, нерозподілений прибуток (непокріті збитки).

2.3. На яких рахунках відображається господарська операція по нарахуванню амортизації основних засобів, використовуваних у виробництві:

- а) Д-т 23 К-т 13;
- б) Д-т 90 К-т 13;
- в) Д-т 79 К-т 13?

2.4. Перевищення протягом звітного періоду обсягу доходу платником єдиного податку відповідної групи має наслідок:

- а) обов'язковий перехід на загальну систему оподаткування;
- б) перехід в іншу групу платників єдиного податку або на загальну систему оподаткування;
- в) накладання штрафу на суму перевищення без будь-яких інших

обмежень;

г) припинення господарської діяльності суб'єкта господарювання.

3. Практичне питання

3.1. Товариство з обмеженою відповідальністю "Альт-М" є платником єдиного податку IV групи за ставкою 5 %. Доходи та витрати підприємства за I квартал 2014 року склали:

дохід від реалізації – 297 300,00 грн;

отримано оплат від покупців – 316 500,00 грн;

повернення попередньої оплати покупцю, отриманої 05.02.2014 р. – 600,00 грн;

28.01.2014 р. отримана безвідсоткова позика – 50 000,00 грн;

дохід від розміщення коштів на депозитному рахунку – 324,12 грн;

20.02.2014 р. погашено безвідсоткову позичку, отриману 10.01.2013 р. – 20 000,00 грн;

помилково перераховано контрагентом на рахунок фірми 36 250,00 грн;

зараховано на рахунок підприємства повернення надмірно сплачених податків – 214,15 грн.

Визначити розмір єдиного податку, який підлягає сплаті в бюджет.

Оцінка за колоквиум за змістовим модулем виставляється за такими критеріями:

Завдання 1 оцінюється по 2 бала за кожне. Бали виставляються при повній відповіді на запитання. При неповній відповіді, неправильному наведенні господарських операцій, неповному наведенні господарських операцій або реєстрів обліку, бали пропорційно знижуються.

Завдання 2 оцінюються по 0,5 бала за кожне. При неправильній відповіді на тестові запитання студент отримує 0 балів.

Завдання 3 оцінюється в 4 бали. При неповній відповіді, неправильному розрахунку, неправильному алгоритмі розрахунків бали пропорційно знижуються.

Загальна сума балів за колоквиум за змістовим модулем складає **10 балів**.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми

виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе, тез доповіді та наукової статті є:
дотримання вимог до студентських робіт відповідного рівня;
здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

наявність елементів наукової новизни;

оформлення роботи.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумкове оцінювання знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведеного поточного контролю за кожним змістовим модулем за програмою дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Підсумкова оцінка виставляється студенту відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення семестру у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Таблиця 11.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання	Рівень сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Макс. бал			
1	2	3	4	5	6			
Змістовний модуль 1.								
Особливості здійснення діяльності фізичними особами – підприємцями					46			
Знання, вміння та навички щодо вирішення проблем у галузі обліку та оподаткування фізичних осіб - підприємців	Здатність визначати організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва в Україні	1,2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні	Робота на лекції	2
				4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо проблем розвитку малого бізнесу в Україні. Презентація результатів розробки організаційно-правових форм господарювання та видів діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань	10
			СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання ситуативних завдань щодо визначення та зміни основного виду економічної діяльності. Підготовка до презентації	Перевірка домашніх завдань	2

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6		
державної реєстрації	3,4	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого	Робота на лекції	2

						підприємництва		
				4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з реєстрації фізичної особи в якості приватного підприємця	Активна участь у виконанні практичних завдань	5
			СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо порядку ліквідації суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи	Перевірка домашніх завдань	2
				2	Лекція	Тема 3. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб	Робота на лекції	2
			Ауд.	4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення особливостей обліку у фізичних осіб – платників єдиного податку	Поточна контрольна робота	5
		5,6	СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання есе за темою "Умови та порядок зміни системи оподаткування приватного підприємця"	Перевірка есе	2
				2	Лекція	Тема 4. Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб – підприємців	Робота на лекції	2
			Ауд.	4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення порядку оформлення трудових відносин з найманими працівниками приватним підприємцем. Колоквіум за змістовним модулем	Активна участь у виконанні практичних завдань	10
		7,8	СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань на визначення порядку укладання трудового договору приватним підприємцем з найманим працівником. Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	2

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

		Змістовний модуль 2. Облік і оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва							54
		9, 10	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах	Робота на лекції	2	
Здатність визначати напрями організації обліку та облікової політики на малих підприємствах				4	Практичне заняття	Вирішення ситуаційних завдань на визначення умов складання звітності відповідно до вимог П(С)БО 25 малими підприємствами які не застосовують просту або спрощену форму обліку	Активна участь у виконанні практичних завдань	5	
			СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань на визначення проблем та перспектив розвитку малого підприємства в Україні та за кордоном	Перевірка домашніх завдань	2	
Знання, вміння та навички щодо вирішення проблем у галузі обліку та оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого і середнього підприємництва	Здатність визначати систему обліку та оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього бізнесу	11, 12	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва	Робота на лекції	2	
				4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо розрахунку обсягу виручки та середньооблікової чисельності працівників для переходу на сплату єдиного податку. Презентація результатів організації діяльності суб'єктів малого та середнього підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	10	
			СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань на визначення порядку зміни ставки єдиного податку та переходу зі спрощеної системи оподаткування на загальну. Підготовка до презентації	Перевірка домашніх завдань	2	
Здатність здійснювати облік активів на малих підприємствах		13, 14	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Облік активів на малих підприємствах	Робота на лекції	2	
				4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо заповнення журналу господарських операцій за спрощеним планом рахунків	Активна участь у виконанні практичних завдань	5	
			СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо обліку еквівалентів грошових коштів та грошових документів	Перевірка домашніх завдань	2	

Закінчення табл. 11.1

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Здатність здійснювати облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств	15, 16	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств	Робота на лекції	2
			4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо заповнення реєстрів обліку за спрощеною формою	Активна участь у виконанні практичних завдань	5
		СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо обліку нерозподіленого прибутку та податкових зобов'язань	Перевірка домашніх завдань	2
Здатність складати звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб	17	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб	Робота на лекції	2
			2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо складання фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва та розрахунку сплати єдиного податку . Колоквіум за змістовним модулем	Активна участь у виконанні практичних завдань. Підсумкова контрольна робота	10
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо організації робіт зі складання і оформлення бухгалтерської звітності. Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	1
Усього годин			144	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			100

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблица 11.2

Розподіл балів за темами

Теми змістового модуля		лекції	практичні	ДЗ	есе	доповідь	презентація	поточні КР	колоквіум	Сума
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
ЗМ 1	Тема 1. Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні	2	1	1			10			46
	Тема 2. Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва	2	1	1				5		
	Тема 3. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб	2	1	1	5				10	
	Тема 4. Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб – підприємців	2	1	1						

Закінчення табл. 11.2

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
ЗМ 2	Тема 5. Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах	2	5	2						
	Тема 6. Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва	2	1	1			10			
	Тема 7. Облік активів на малих підприємствах	2	5	2						
	Тема 8. Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств	2	1	1				5		
	Тема 9. Звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб	2	1						10	
Усього		18	17	10	5		20	10	20	100

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			лекції	практичні	ДЗ	есе	доповідь	презентація	поточні КР	колоквиум	Сума
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	2	1	-	-	-	-	-	-	3
		2 тиждень	-	-	1	-	-	10	-	-	-
	Тема 2	3 тиждень	2	1	-	-	-	-	-	-	3
		4 тиждень	-	-	1	-	-	-	5	-	-
ЗМ 2	Тема 3	5 тиждень	2	1	-	5	-	-	-	-	8
		6 тиждень	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Тема 4	7 тиждень	2	1	-	-	-	-	-	10	13
		8 тиждень	-	-	1	-	-	-	-	-	1
ЗМ 2	Тема 5	9 тиждень	2	1	1	-	-	-	-	-	4
		10 тиждень	-	4	1	-	-	-	-	-	5
	Тема 6	11 тиждень	2	1	-	-	-	-	-	-	3
		12 тиждень	-	-	1	-	-	10	-	-	11
	Тема 7	13 тиждень	2	1	1	-	-	-	-	-	4
		14 тиждень	-	4	1	-	-	-	-	-	5
	Тема 8	15 тиждень	2	1	-	-	-	-	-	-	3
		16 тиждень	-	-	1	-	-	-	5	-	6
Тема 9	17 тиждень	2	1	-	-	-	-	-	10	13	
Усього			18	17	10	5	-	20	10	20	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно

до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4). Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Маляревський Ю. Д. "Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва". Конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит" / Ю. Д. Маляревський, Ю.С. Горяйнова – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 200 с.

12.2. Додаткова

2. Андрусенко А. Единый налог: вопросы и ответы / А. Андрусенко – Х. : Фактор, 2012. – 224 с.

3. Басова И. Физическое лицо-предприниматель / И. Басова, В. Клец, А. Андрусенко – Х. : Фактор, 2012. – 736 с.

4. Бойцова М. Единый Налог: от А до Я. 6-е изд. / М. Бойцова, В. Кузнецов, Ю. Товстопят, А. Андрусенко – Х. : Фактор, 2012. – 432 с.

5. Егорова Ю. Все об учете на малых предприятиях / Ю. Егорова – Х. : Фактор, 2012. – 272 с.

6. Новиков С. Налоговый кодекс. Малое предпринимательство: общая система налогообложения, единый налог – юридические и физические лица,

налогообложение предприятий – "трехмиллионников" / С. Новиков, А. Андрусенко – 2-е изд. – Х. : Фактор, 2012. – 288 с.

7. Пилипенко А. А. Організація обліку і контролю : навч посіб / А. А. Пилипенко, В.І. Отенко – Х. : Вид. ХДЕУ, 2002. – 288 с.

8. Упрощенная система налогообложения, учета и отчетности. Сборник № 34 (310). – Х. : Консульт, 2011. – 152 с.

12.3. Інформаційні ресурси

9. Вісник Міністерства доходів і зборів України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://visnuk.com.ua/>.

10. Все про бухгалтерський облік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vobu.com.ua/>.

11. Газета Частный предприниматель [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://chp.com.ua/>.

12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

13. Законы Украины. Информационно-правовой портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uazakon.com/>.

14. Компания "Дінай" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dinai.com/>.

15. Національний класифікатор України – класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 р. № 457 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vobu.com.ua/ukr/classifiers/index>.

16. Національний класифікатор України – класифікація організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004 : Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 р. № 97 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vobu.com.ua/ukr/classifiers/index>.

17. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва" [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.

19. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15.05.2003 р. №755-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

20. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування й послуг : Закон України від 01.06.2000 р. № 1776-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр>.

21. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2011 р. № 720 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=311243&cat_id=293536.

22. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : Наказ Міністерства фінансів України від 25.06.2003 р. № 422 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/minfin/control/uk/publish/article?art_id=32333&cat_id=29470.

23. Про затвердження спрощеного плану рахунків : Наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>.

24. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : Закон України від 1.06.2000 р. № 1775-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>.

25. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 р. № 4618-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

26. Професійна юридична система MegaНау [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/>.

27. Украинский финансово-бухгалтерский портал Дебет-Кредит [Електронний ресурс]. – Режим доступа :

<http://dtk.com.ua/>.

12.4. Методичне забезпечення

28. Часовнікова Ю. С. Облік та оподаткування малого і середнього бізнесу: опорний конспект [Електронний ресурс] / Ю. С. Часовнікова. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=344>.

29. Часовнікова Ю. С. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Облік та оподаткування малого і середнього бізнесу" [Електронний ресурс] / Ю. С. Часовнікова. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=344>.

30. Часовнікова Ю. С. Методичні рекомендації до виконання самостійних робіт з навчальної дисципліни "Облік та оподаткування малого і середнього бізнесу" [Електронний ресурс] / Ю.С. Часовнікова. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=344>.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Облік та оподаткування малого і середнього бізнесу" за Національною рамкою кваліфікацій України

45

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні					
Визначати організаційні основи діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва в Україні	Сутність поняття суб'єктів малого та середнього підприємництва	Порядок визначення організаційно-правової форми господарювання та виду економічної діяльності суб'єкта підприємницької діяльності	Використовувати законодавчі та нормативні акти, що регламентують діяльність суб'єктів малого та середнього підприємництва в Україні	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва	Відповідальність за ідентифікацію проблем малого та середнього підприємництва, розробку та реалізацію оптимальних рішень
Тема 2. Оформлення діяльності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва					
Здійснювати процес державної реєстрації фізичних осіб – підприємців	Основні етапи процесу державної реєстрації приватного підприємця	Порядок, строки та перелік документів, що подаються у відповідні органи для державної реєстрації приватного підприємця, умови отримання патентів, ліцензій та інших дозвільних документів	Здійснювати процес державної реєстрації ФОП, скласти податкову декларацію про майновий стан і доходи та податкову декларацію платника єдиного податку	Презентувати результати державної реєстрації фізичної особи – підприємця	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення та строки його реалізації

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб					
Визначати системи оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб	Сутність загальної та спрощеної систем оподаткування, обмеження щодо видів діяльності	Порядок здійснення підприємницької діяльності фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності за різними системами оподаткування, порядок переходу на спрощену систему обліку та оподаткування	Здійснювати вибір оптимальної системи оподаткування, заповнювати книгу обліку доходів та витрат суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи за різними системами оподаткування	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо вибору системи оподаткування підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця	Приймати рішення та відповідати за точність і коректність результатів
Тема 4. Застосування найманої праці в діяльності фізичних осіб – підприємців					
Визначати порядок використання найманої праці фізичною особою – підприємцем	Основні етапи оформлення найманих працівників приватним підприємцем	Порядок ведення кадрової документації приватного підприємця – роботодавця та особливості оформлення найманих працівників	Здійснювати розрахунки єдиного податку, ЄСВ, ПДФО приватного підприємця, нарахувань і утримань із заробітної плати найманих працівників	Презентувати результати оформлення трудового договору з найманим працівником та розрахунку заробітної плати фізичною особою – підприємцем	Приймати ефективні рішення та відповідати за надійність і точність результатів
Тема 5. Порядок організації обліку та особливості облікової політики на малих підприємствах					
Визначати напрямки організації обліку та облікової політики на малих підприємствах	Сутність поняття "організація обліку" та "облікова політика" малого та середнього підприємства	Основні елементи облікової політики малого підприємства, форми та реєстри обліку суб'єктів малого та середнього підприємництва	Складати наказ про організацію обліку та про облікову політику малого підприємства, обирати елементи облікової політики підприємства	Презентувати результати складання наказів про організацію обліку та про облікову політику малого підприємства	Приймати ефективні рішення щодо вибору елементів облікової політики підприємства відповідати за точність і коректність

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Системи оподаткування, обліку та звітності юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього підприємництва					
Визначати систему обліку та оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого та середнього бізнесу	Сутність загальної та спрощеної систем оподаткування підприємств, альтернативні ставки оподаткування	Порядок переходу на спрощену систему обліку та оподаткування й здійснення діяльності за різними системами оподаткування малими підприємствами	Здійснювати вибір оптимальної системи оподаткування, розраховувати суму єдиного податку на підприємстві – суб'єкті малого або середнього підприємництва	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо вибору системи оподаткування малими та середніми підприємствами	Приймати рішення та відповідати за точність і коректність результатів
Тема 7. Облік активів на малих підприємствах					
Здійснювати облік активів на малих підприємствах	Відображення активів малих підприємств на рахунках бухгалтерського обліку	Методику обліку активів малих підприємств за спрощеним планом рахунків	Здійснювати облік касових, банківських операцій, запасів, готової продукції, товарів, необоротних активів, розрахунків з поставальниками, з покупцями	Презентувати результати відображення в обліку господарської діяльності малого підприємства	Відповідальність за ідентифікацію елементів обліку
Тема 8. Облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств					
Здійснювати облік доходів, витрат та результатів діяльності малих підприємств	Відображення доходів та витрат малих підприємств на рахунках бухгалтерського обліку	Методику обліку зобов'язань, власного капіталу, доходів та витрат малих підприємств за спрощеним планом рахунків	Здійснювати облік розрахунків з оплати праці, за податками і платежами, витрат, доходів, фінансових результатів та власного капіталу	Презентувати результати відображення в обліку господарської діяльності малого підприємства	Відповідальність за ідентифікацію елементів обліку
Тема 9. Звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб					
Складати звітність суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб	Склад бухгалтерської та податкової звітності малого підприємства, періодичність та строки подання	Особливості узагальнення облікових даних і складання бухгалтерської й податкової звітності суб'єкта малого бізнесу	Проводити групування облікової інформації в системі реєстрів бухгалтерського обліку для малих підприємств, складати бухгалтерську та податкову звітність малого підприємства	Презентувати результати складання звітності по результатам звітного періоду діяльності малого підприємства	Приймати ефективні рішення та відповідати за надійність і точність результатів

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	12
5. Теми та плани семінарських занять.....	14
6. Теми практичних занять.....	15
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	17
7. Самостійна робота.....	19
7.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання.....	22
7.2. Контрольні запитання для самодіагностики.....	23
8. Індивідуально-консультативна робота.....	26
9. Методи навчання.....	26
10. Методи контролю.....	30
11. Розподіл балів, які отримують студенти.....	35
12. Рекомендована література.....	40
12.1. Основна.....	40
12.2. Додаткова.....	40
12.3. Інформаційні ресурси.....	41
12.4. Методичне забезпечення.....	42
Додатки.....	43

